Грицанюк В.В.

кандидат політичних наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Особливості християнсько-патріотичного виховання дітей та молоді у Пласті

Соціальна робота з дітьми та молоддю полягає передусім у діяльності уповноважених органів, підприємств, організацій та установ незалежно від їх підпорядкування і форми власності, а також окремих громадян, яка спрямована на створення соціальних умов життєдіяльності, гармонійного та різнобічного розвитку дітей та молоді, захист їх конституційних прав, свобод і законних інтересів, задоволення культурних та духовних потреб. Головною метою соціальної роботи з дітьми та молоддю є створення умов позитивно орієнтованої соціалізації особистості, що сприяє соціальній адаптації та самореалізації молодого покоління в інтересах особистості й суспільства. [1] Соціальна робота передбачає взаємодію двох пріоритетних аспектів діяльності держави: по-перше це соціальна опіка, надання різних видів допомоги різним категоріям молоді і по-друге – діяльність соціальних інституцій, спрямована на розкриття творчого потенціалу молоді.

До основних соціалізуючих чинників дітей та молоді в Україні належать: сім'я; групи ровесників; навчальні заклади різного типу; засоби масової інформації; трудова діяльність; громадські організації різного спрямування. [2]

На даний час в Україні існує багато різних організацій, які сприяють соціальній адаптації та самореалізації молодого покоління. Проте свою увагу хочу зосередити на українській скаутській організації Пласт. Оскільки за оцінкою Інституту проблем виховання Академії Педагогічних Наук України Пласт є єдиною організацією в Україні, яка має чітку та ефективну виховну систему. А у 2011 році дослідження експертів Європейського союзу визнало Пласт найбільшою молодіжною та дитячою організацією в Україні.

Мета Пласту– це сприяння всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах християнської моралі. Пластова ідея це вірність високогуманним і загальнолюдським ідеалам - Богові, Батьківщині, своєму родові, своїм близьким, всім людям. Ця ідея втілюється і у трьох головних обов’язках пластуна, дотримуватись яких вони урочисто присягають:

1. бути вірним Богові і Україні. Вірність Богові пластуни виявляють ділами, поводячись згідно з моральними правилами та проявляючи любов до ближнього. Вони відчувають обов'язок дбати про других чи то в родині, в школі, гуртку; шанують все створене Богом: визнають гідність людини, дбають про добро інших створінь, піклуються про природу. Вони розвивають відчуття краси і дотримуються естетичних норм в своїй поведінці, мові, вигляді. Пластуни нікого не принижують. Бути вірними Україні означає вважати себе частиною української громади, патріотом держави;
2. допомагати іншим (усвідомлення того, що держава потребує добровільної праці на громадських засадах). Пластуни мають щоденно думати про творення добра для інших і довкілля. Для того, щоб творення добрих діл стало пластунам природною звичкою, у молодшому віці пластуни записують хоч одне добре діло на день і приносять такі списки на сходини;
3. жити за пластовим законом і слухатися пластового проводу. Пластуни визнають законність та готовність виконувати доручення потрібні для користі суспільства. Обов'язок слухатись пластового проводу показує, яке значення надає Пласт громадській дисципліні. Складаючи присягу з власної волі, молода людина визнає силу законності, що панує у його громаді.[3]

Діяльність організації основується на "Пластовому законі", який визначає правила поведінки пластуна, ставить вимоги до моральних якостей і є обов'язковим для виконання. В чотирнадцятьох пунктах закону вказується,

що пластун повинний бути словним (дотримуватися даного слова, не зважаючи на перешкоди), сумлінним (кожну справу виконує якнайкраще, на нього можна покластися), точним (не спізнюється, будь-яке завдання виконує докладно і до кінця), ощадним (не марнує ні грошей, ні часу, ні енергії), справедливим (шанує за заслуги без упередження, не робить кривди, але боронить покривдженого), ввічливим (шанує і поважає людей не зважаючи на її вік, стать, расу, національність чи віросповідання), братерським і доброзичливим (почуває себе приятелем людей, цікавиться їхніми потребами, бажає всім добра), врівноваженим (діє помірковано, вміє панувати над почуттями), пильним (не пропускає нагоди навчитися чогось корисного), корисним (займається тим, що приносить добрі наслідки собі, іншим, суспільству), дбати про своє фізичне здоров'я, зовнішній вигляд і культуру мови, завжди бути оптимістом. [4]

Серед основних напрямів роботи – вивчення історико-краєзнавчого матеріалу, фізично-виховна і туристична робота, здобуття знань та вмінь з надання першої медичної допомоги, гігієни тіла тощо. Навчально-виховний процес у "Пласті" ґрунтується на вікових особливостях та індивідуальних здібностях його членів, яких поділяють на вікові категорії: 6-11 років - новацтво; 11-17 років - юнацтво, дорослі від 18 років (керівники) - старші пластуни; пластовий сеньйорат (почесні члени, які допомагають матеріально). Програма занять включає щотижневі гурткові сходини, прогулянки, екскурсії, мандрівки, табори, мистецькі, спортивні, інтелектуальні та інші змагання. Протягом року Пласт організовує та успішно проводить більше 130 виховних таборів, у яких пластуни на свіжому повітрі практично закріплюють здобуті впродовж року на щотижневих заняттях знання і уміння.[4]

Будучи неполітичною і позаконфесійною організацією, Пласт виховує молодь на свідомих, відповідальних і повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства. Щоб осягнути свою мету, Пласт розвиває духовні, розумові, соціальні і фізичні якості своїх

членів; плекає серед молоді традиції її предків і передання та розуміння її історії, культури та національних традицій. [5]

Про ефективність виховної системи у Пласті свідчить довгий список відомих та успішних пластунів, таких як Квітка Цісик, Орест Субтельний, Богдан Гаврилишин, Любомир Гузар та ін.

1. Соціальна робота з молоддю// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10480304/sotsiologiya/sotsialna_robota_moloddyu
2. Соціально-педагогічна робота з молоддю // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17910211/pedagogika/sotsialno-pedagogichna_robota_moloddyu
3. Три головних обов’язки пластуна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.plast.org.ua/about/ideology/3mainduties/
4. Пластовий довідник. – Торонто: 2008. – 230с.
5. Про Пласт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.plast.org.ua/about/plast/